

कर्माणि वज्रार्थे क । शनिर्म्मले त्रि० मेदि० । ४८६ न०
शब्दार्थचि० । कृद-बा० भावे ड । पूजादने ।

कृग पुंस्त्री कं रोमभिष्कादनं गच्छति गम-ड । अजे क्रागे
हेमच० । स्त्रियां जातित्वात् डोष् ।

कृगण पुंन० । काय वक्त्रेष्कादनाय गण्यते गण-कर्मणि
अच् । करीषे हेमच० ।

कृगल पुंस्त्री को-कलच् गुक् कृत्स्न । १ क्रागे स्त्रियां जा-
तित्वात् डोष् । २ नीलवस्त्रे न० । ३ दृढदारकटके पु०
हेमच० । ४ कृगलप्रधानदेशे पु० सोऽभिजनोऽस्य तच्च-
शिला० अच् । ५ तद्देशवासिनि त्रि० : ६ सनिपत्तोभेदे
स्त्री क्रागली ऋषिभेदे पु० । ततो बाह्वा० अपत्ये
इज् । क्रागलि तदपत्ये पुंस्त्री । आत्त्रेये तु अण् ।
क्रागल आत्त्रेये क्रागलापत्ये । तद्विजे क्रागला अपत्ये
च टक् । क्रागलेय ऋषिभेदे सच स्मृतिकर्ता ।

कृगलक पुंस्त्री कृगल+स्वार्थे क । क्रागे अमरः ।

कृगलण्ड पु० दक्षिणदेशे सप्तप्रसन्नधौ प्रचण्डादेव्याः स्थाने
शब्दार्थचि० ।

कृगलाङ्गि(न्त्री) स्त्री कृगलखोवान्मम् अङ्गि मूलं वा यस्याः
अदन्तात् गौरा० डोष् । १ दृढदारकौषधे अमरः २ टके
शब्दर० । स्वार्थे क । अत्रैवांशे ।

कृगलिन् पु० ऋषिभेदे । स च कलायन्ते वासी । हरिद्रु-
ष्कगली तुम्बुवरुणपञ्चतारः कलायन्ते वासिनः”
मनो० तत्र कलायन्ते वासित्वात् अणि प्राप्ते विशेषवि-
धिना तेन प्रोक्तमधीयते इत्यर्थं टितुक् । क्राग्लेयिन्
तदुक्ताध्यै टप् व० व० ।

कृच्छिका स्त्री “कृच्छिका सरहीनं स्यादच्छा प्रचुरवा-
रिका । कृच्छिका शीतला लघ्वी पित्तशूलहृषाहरी ।
वातनुत् कफकृत् वा तु दीपनी लवणान्विता” इत्युक्ते
तक्रभेदे । भावप्र० । सरहीनं दधीति धिषः ।

कृटा स्त्री को-अटन् किञ् । १ दीप्तौ, २ परम्परायाञ्च शब्दार्-
थचि० “यस्याश्चहारिषिवारिवीचिच्छटोक्क लच्छङ्क
कुलाकुलेन” “शटच्छटाभिन्नचनेन विभक्ता” भाघः ।
“स्रक्कन्दोच्छलदक्ककञ्जुहरक्कातेतरावुच्छटा” का-
व्यप्र० । “कोरेन्दीवरदामसुन्दरवपुस्तस्याः कटाच-
च्छटा” सा० द० ।

कृटाफल पु० अटेव परम्परान्वितं फलं यस्य । युवाके । त्रिका० ।
कृटाभा स्त्री कृटया दीप्त्या भाति भा०-क । विद्युति
हारा० ।

कृत्त पु० अद-णिच् डृत् कृत्तः अर्द्धचि० । कृत्ताकारपत्त्रे
(कृत्तारिया) १ चुपभेदे रत्नमाला । २ आतपत्त्रे न० ।
मेदि० । ३ अतिच्छत्वायां (हृत्ता) टक् स्त्री । ४ भूवर्णे
राजनि० । तत्र आतपत्त्रशब्दे ६२६८ उष्णधारण-
शब्दे १२८० टक् च विवृतिः । “रत्नायं हस्तिनं कृत्तं
घनं धान्यं पश्यन् स्त्रियः” । “अभ्यङ्गमङ्गनकुण्डाणां
रूपानच्छत्तधारणम्” मनुः । शशिप्रभं कृत्तसुभे च
चामरे” रघुः । ५ धावरणमाले च । कृत्तं युरो वैटु
ण्प्राक्कादनं शीलं यस्य कृत्ता० ण । कृत्त शिष्ये ।

कृत्तक पु० कृत्तमिव कायति कै-क । (राङ्गाकुलेखाडा)
१ टक्, २ मत्स्यरङ्गे पक्षिणि च रत्नमाला । स्वार्थे क
३ कृत्ते न० । ४ ईश्वरदृष्टभेदे शब्दार्थचि० ।

कृत्तगुच्छ पु० कृत्तमिव गुच्छोऽस्य । गुग्गुलुश्च राजनि० ।
कृत्तध(धा)र पु० कृत्तं धरति धारयति वा व्युच् अण् वा ।
कायाकरणाय नियुक्ते दासभेदे तत्र अण्यन्तस्य “अणि-
नियुक्ते” पा० पूर्वपदमाद्युदात्तम् ।

कृत्तपत्र पु० कृत्तमिव पत्रमस्य । १ स्थलपत्रे, रत्नमाला
२ भूर्जपत्रे च त्रिका० ।

कृत्तपुष्प(क)पु० कृत्तमिव पुष्पमस्य वा कप् । तिलकटके
शब्दार्थचि० । [स्वातन्त्र्ये च मेदि० ।

कृत्तभङ्ग पु० कृत्तस्य भङ्गा यत् । १ कृत्तनामे २ वैषम्ये ३ अ-
कृत्ता स्त्री कृद-लण् टाप । (मौरि) टक् मेदि० २ अतिच्छत्ते
(चुल्पा) ३ कस्तुम्बुरौ (धनिया) ४ शिलीमुत्रे च मेदि० ।
५ सङ्गिषायां राजनि० ।

कृत्ताक न० कृत्ता अतिच्छत्ते च कायात कै-क । १ शिलीमुत्रे
“कृत्ताकं विड्वराहश्चेति” मनुः । “पलाण्डुं विड्व-
वराहश्च कृत्ताकं ग्रामकुक्कुटम्” याज्ञ० । २ राज-
ववुरकके पु० राजनि० गौरा० डोष् । ३ राज्ञायां स्त्री
अमरः ।

कृत्तातिच्छत्त पु० कृत्तमतिक्रम्य कृत्तमावरणमक्षत्रस्य
अच् । कृत्ताकारे जलोद्भवे सुगन्धिद्रव्यभेदे शब्दरत्ना० ।
कृत्तादि पु० “कृत्तादिभ्योः” पा० शीलार्थे अप्रत्ययनि-
मित्ते पा० ग० सू० उक्ते गणभेदे स च गणो यथा
कृत्त शिवा प्ररोह स्या बुभुक्षा चुरा तितिक्षा उप-
स्थान क्षयि कर्मन् विवृधा तपस् सत्य अन्धत विशिखा
विशिका भक्षा उदस्थान पुरोड श विद्या चुक्षा मन्त्र”
कृत्तः चौर इत्यादि राजनि० ।
कृत्ताधान्य न० कृत्ता धान्यमिव । कस्तुम्बुरौ धन्याके